

בתי המשפט

א 009714/03	בית משפט השלום ירושלים
תאריך: 12/03/2006	כב' השופט א' דראל

בעניין:	מוריס בוק ע"י ב"כ עו"ד דורון גנסיך	התובע
	נגד	
	1. הפול – חברה לביטוח 2. אבנר איגוד לביטוח נפגעי רכב ע"י ב"כ עו"ד עוזי לוי	הנתבעים

פסק דין**מבוא**

1. התובע, יליד 1961, נהג מונית, שעבד, לטענתו, כנהג וסדרן בתחנות מוניות, נפגע בשתי תאונות דרכים שאירעו ביום 14.9.02 וביום 23.7.03.
2. התאונה הראשונה אירעה בעת שהתובע נהג על אופנוע, האופנוע עלה על קרש שהיה מונח על הכביש, החליק למרחק ופגע בגדר ההפרדה. גם בתאונה השניה, רכב על אופנוע ורכב אחר פגע באופנוע הזיתית.
3. התאונה הראשונה הייתה גם תאונת עבודה. התאונה השניה לא הוכרה ככזו. הנתבעים הם מבטחי האופנוע בביטוח חובה והם אינם חולקים על חבותם לשאת בנוקי התובע. המחלוקת היא לגבי גובה הנזק שנגרם לתובע עקב תאונות הדרכים.

חוות הדעת הרפואית

4. פרופ' רמי מושיוב מונה, בהסכמת הצדדים, מומחה רפואי בתחום האורתופדי. בחוות דעתו הוא קבע כי לא נותרה לתובע נכות צמיתה כתוצאה מהתאונה הראשונה וכי נותרה נכות צמיתה בשיעור של 24% כתוצאה מהתאונה השניה.

5. הנכות הזמנית שנקבעה לאחר התאונה הראשונה הייתה לתקופה של כחודשיים.
6. המומחה ציין בחוות דעתו כי בתאונה השניה נגרמו לתובע שברים בכף יד שמאל ובברך שמאל. באשר לכף היד נותר התובע עם הגבלת כיפוף בולטת למדי של המפרק המטקרפרו-פלנגיאל, המקנה 5% נכות.
7. אשר לברך, ציין המומחה כי לתובע נגרם שבר פתוח עם נזק משמעותי לרקמה הרכה ולעצם, אשר הצריך ניתוח שכלל החזרה פתוחה, השתלת תחליף עצם מלאכותי וקיבוע על ידי לוחית מתכת לטרלית. הוא ציין כי בבדיקה הפיזיקלית מצא דלדול שרירים משמעותי, צלקות נרחבות, הגבלת תנועה, רגישות ממוקמת וסינוביטיס. לפיכך, העריך את הנכות בשיעור של 20%.
8. המומחה קבע גם נכות זמנית מלאה עד ליום 29.2.04 (כ- 7 חודשים). בחקירתו, כמפורט להלן, הפחית המומחה את תקופת הנכות הזמנית המלאה.

ההיבטים התפקודיים של הנכות

9. כאמור, המומחה נחקר על תווה דעתו והתייחס לשני ההיבטים של הנכות שנקבעה: הנכות ביד והנכות ברגל.
10. באשר לנכות בגין הפגיעה באצבע הוא אישר כי היא יוצרת בעיה 'תפקודית מזערית' בלבד (עמ' 4, ש' 13). הוא ציין כי המגבלה מפריעה בעיקר כאשר נעשה מאמץ קיצוני כמו נסיון להרים משהו כבד במיוחד (עמ' 4, ש' 17).
11. בתשובותיו לשאלות ב"כ התובע הוא תיאר את המגבלה ממנה סובל התובע ביד וציין כי 'אם הוא יחזיק ביד שמאל פלייר או צבת או ישא סל עם משקל ולעיתים גם בפעולות עדינות האצבע תקשה על אגרוף היד שלא לדבר על אגרוף' (עמ' 13, ש' 10-11). לדברי המומחה הגם שמדובר במגבלה מזערית מדובר בהגבלה שהיא 'יותר מהגבלה שהיא בטלה בשישים' (עמ' 5, ש' 4-5).
12. באשר לפגיעה בברך הבהיר המומחה כי מדובר בפגיעה קשה יחסית אשר אמנם אינה מונעת מהתובע ללכת אך יכולה להגביל אותו בהליכה מאומצת, טיול, קפיצה או ריצה

- (עמ' 5, שי' 30-31). המומחה השווה, על דרך משל, את התובע למכונית שיש לה ידפיקה בשאסיי (עמ' 7, שי' 5) וציין כי הכאבים יכולים להפריע לו לתפקד.
13. אשר ליכולתו של התובע לנהוג אישר המומחה כי התובע אינו מוגבל בנהיגת רכב אוטומטי אך הוא יוכל להתלונן ובצדק, לשיטתו של המומחה, אם ישב הרבה זמן ליד ההגה (עמ' 6, שי' 19-21).
14. המומחה הבהיר בעדותו כי:
- "...הבעיות שלו מתחילות כשהוא מפעיל עומס על הברך ובעיקר כשהברך נאלצת לשאת במשקל הגוף. להערכתי בכל צעד שהוא עושה על הרגל השמאלית שלו הוא מודע לפגיעה שלו. אם הוא עושה יותר הוא מודע ומוגבל יותר. במסגרת העבודה שלו, אם הוא מדבר בטלפון ויושב במשרד...מגבלה מוערית ביותר. ברגע שהוא מתפקד מעבר לכך ונוקק לנשיאת משקל ולהליכה או יותר מהליכה, אז הפגיעה באה לידי ביטוי תפקודי." (עמ' 8, שי' 12-18).
15. מכאן שהתובע סובל ממוגבלה בתפקוד הברך המקשה על כושר התנועה שלו, יכולתו ללכת, לעלות ולרדת מדרגות וגם גורמת לו כאב.
16. יש לציין כי לפי דברי המומחה, ביצוע פעולות הקשות על התובע בשל המוגבלות עלול להביא להחמרה במוצבו של התובע:
- "הקושי העיקרי שלו הוא שהוא מוגבל בפעילות קלה, בהליכה, בישיבה במונית, מאמצים מעבר לכך, חלק גדול הוא לא יכול לבצע וביצוע שלהם יכול לגרום להחמרה." (עמ' 7, שי' 24-25).
17. בהתחשב בנכות שבה מדובר, ניתן לראות את הנכות הרפואית כמשקפת גם את נכותו התפקודית של התובע:
- "בדרך כלל, הנכות הרפואית משקפת אל נכון גם את מידת הפגיעה בכושר התפקודי. כך, למשל, נכות רפואית בשיעור 20% עקב פגיעה בתחום האורתופדי – כמו פגיעה ביכולת התפקוד של יד או רגל – תשקף, בדרך כלל, גם את שיעור הנכות התפקודית. הנפגע מוגבל בתנועותיו ובכושר פעילותו עקב אותה נכות, ושיעור הנכות הרפואית אשר נקבע לו משקף גם את שיעור נכותו התפקודית."
- (ע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ"י רמזי ואח', פ"ד נב (3) 792).

רכיבי הנזק

18. התובע מבקש כי יפסק לו פיצוי עבור הנזק הלא ממוני שנגרם לו בשתי התאונות, עבור הפסדי ההשתכרות בעבר ובעתיד, עזרה וסיעוד וניידות.

הנזק הלא ממוני

19. התובע זכאי לפיצוי עבור הנזק הלא ממוני שנגרם בתאונה הראשונה, שלא הותירה נכות אך גרמה לתקופת אי כושר של חודשיים. עבור הנזק בתאונה זו אני פוסק לתובע, בהתחשב בזמן שתלף מאז התאונה סכום של 5,000 ₪ (נכון להיום).

20. באשר לתאונה השניה, זכאי התובע בפיצוי המחושב לפי 24% נכות ו- 8 ימי אשפוז. הסכום המתקבל לפי תקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון) תשל"ו - 1976 לאחר הפחתת הגיל ותוספת ריבית מיום התאונה הוא 36,620 ₪.

21. לפיכך, אני פוסק לתובע עבור הנזק הלא ממוני שנגרם לו בשתי התאונות סכום של 41,620 ₪.

הפסד השתכרות - כללי

22. התובע עבד, כאמור, כנהג מונית, ניחל תחנת מונית והיה סדרן עבודה. הוא החל לעבוד כנהג מאז שנת 1984 ועבד במונית שבבעלותו עד לשנת 2001. בהכשרתו התובע הוא מכונאי רכב מוסמך (סעיף 2 לתצהיר).

23. בחודש אוגוסט 2001 הוא מכר את המונית, רכש חלק מחברת המוניות רוממה-רמות בע"מ, ועבר לנהל את תחנת המונית, שעתה היה אחד מבעליה. התחנה הייתה קשורה באותה עת עם 135 נהגים. עד לתאונה הראשונה הוא עסק בניחול התחנה. לטענתו, עבודה זו הייתה כרוכה בהתרוצצויות רבות לצורך ביקור הלקוחות, הסדרת בעיות של נהגים עם מוסכים, גביית תשלומים, ביצוע הפקדות ועוד. שעות העבודה של התובע כסדרן ומנהל תחנה היו משעה 9:00 ועד שעה 15:00.

24. התובע טען, כי בנוסף עבד גם כנהג מונית במשך 3 פעמים בשבוע, בשעות אחר הצהריים והערב, במונית שבבעלות אחיו. הוא מתאר כי חלק מהנסיעות היו לשדה התעופה וכי עבודה זו מצריכה גם העמסה ופריקה של מזוודות.
25. מעבודתו כמנהל וסדרן השתכר התובע, לטענתו, 5,500 ₪ עד 6,000 ₪ נטו לחודש. הוא טען גם כי מעבודתו כנהג מונית השתכר סכום נוסף של 2,500 ₪ עד 3,000 ₪ לחודש וכך קיבל טיפים בסדר גודל של 300-400 ₪ לחודש.
26. התובע הציג הודעות שומה שהוצאו על ידי מס הכנסה בהתבסס על שומותיו העצמיות: בהודעת השומה לשנת 2000 נרשמה הכנסה של 54,348 ₪ לשנה. סכום זה לאחר הפחתת מס הכנסה (7,939 ₪) מגיע ל- 46,409 ₪ שהם 3,867 ₪ לחודש. בהודעת השומה לשנת 2001 (השנה שלפני התאונות) ההכנסה השנתית מעסק הייתה 67,369 ₪, שהם כ- 5,614 ₪ לחודש.
27. בשנת 2002, בה עבד התובע עד התאונה הראשונה, היו ההכנסות השנתיות 31,281 ₪. אם נניח שהתובע עבד במשך 8.5 חודשים בלבד, מדובר בהכנסה של 3,680 ₪ לחודש.
28. למרות מה שנרשם בהודעת השומה, התקבל אישור מחברת מוניות רוממה-רמות בע"מ, שהתובע היה אחד השותפים בה, לפיו התובע עובד כקבלן עצמאי ושכרו 5,763 ₪ ללא מע"מ. אישור זה עומד בסתירה לאמור במכתבה של עו"ד וייס-פרימס בשם התובע לפיו בזמן התאונות היה שכיר (מ/4).
29. בתחילת שנת 2003 עבר התובע לעבוד כשכיר והשתכר שכר של 5,805 ₪ ברוטו. מסכום זה הופחת מס הכנסה בשיעור של 159 ₪ והשכר נטו הוא 5,646 ₪ לחודש (ר' תלושי השכר לשנת 2003 – ת/4). בחודשים שלאחר מכן השתכר 5,880 ₪ לחודש ולאחר הפחתת מס הכנסה 5,604 ₪ לחודש. נתון זה משקף את הכנסתו של התובע מתחנת המוניות עובר לתאונה השנייה.
30. מתלושי השכר שהוגשו לשנים 2004 ו- 2005 עולה כי לאחר התאונה התובע השתכר סכומים שונים ומגוונים. במרבית החודשים השכר היה כ- 5,351 ₪ אך היו חודשים שבהם השכר היה נמוך יותר (ר' ת/5, ת/6). מטופס 106 שהוגש המתייחס לשנת 2004 (ת/5) עולה כי התובע עבד באותה שנה 8 חודשים והשתכר סכום של 40,388 ₪, המשקף הכנסה חודשית ממוצעת בסכום של כ- 5,000 ₪. למרות זאת, מאחר וחודש ינואר 2004

נכלל בתוך הממוצע ובו היה התובע כשיר לעבודה חלקית בלבד והשתכר 3,677 ₪, הממוצע החודשי ללא חודש זה הוא גובה יותר ועומד על 5,244 ₪.

31. לאחרונה, רכש התובע מוגנית וחוא עובד בה כנהג. לפי הנתען עבודתו נמשכת שעות ארוכות תוך השקעת מאמץ רב והוא משתכר סכום של כ- 4,000 – 5,000 ₪. לטענה זו לא הובאו תימוכין.

32. כאמור, התובע טען כי בנוסף לסכומים האחרים השתכר סכומים נוספים, שאינם מופיעים בתלושי השכר או בדו"חות שהגיש למס הכנסה. הוא הציע לחשב את הפסדיו לפי סכום של 7,000 ₪ נטו ולחילופין לפי השכר הממוצע במשק.

33. בכל הנוגע לנפגע הטוען לקיומן של הכנסות שלא דווחו על ידו לרשויות המס, נקבע כי הכנסות כאלו יובאו בחשבון בחישוב הפסדיו של הנפגע למרות שלא נמסר לגביהן דיווח (ר' ע"א 5794/94 אררט חברה לביטוח בע"מ נ' בן שבה, פ"ד נד (3) 489 אך על הנפגע הוטל נטל כבד להוכיח את טענותיו לעניין השכר הנתען:

"עם זאת, כדי לסתור הצהרה שנתן התובע לשלטונות המס וכדי להוכיח שהכנסתו היתה גדולה מזו שעליה הצהיר, עליו להביא ראיות משכנעות. נוכח המשקל הרב שיש ליתן להצהרה של התובע לשלטונות המס, המהווה גם הודאת בעל דין, מחד, ונוכח האינטרס שיש לו בתביעת פיצויים שהוא מגיש "להגדיל" את גובה הכנסתו לולא התאונה - לא די, בדרך כלל, באמירה כללית של התובע בעדותו בדבר שיעור הכנסתו בעבר, כשזו אינה מעוגנת לא במסמכים ולא בראיות משכנעות אחרות".
(ע"א 8639/96 אריה חברה לביטוח בע"מ נ' קרוניס תק-על 98 (3) 216, בעמ' 217 – ההדגשה שלי – א.ד.).

34. עוד, אין להוציא מכלל אפשרות את התוצאות שיכולות להיות נלוות לאותה הכנסה לא מדווחת. לעניין זה התייחס בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט יי עמית) שקבע כי:

"לדידי, מדיניות שימוטית, מחייבת, לצורך חישוב בסיס השכר להשתכרות, להפחית, ולו במעט, את ההכנסה הלא מדווחת. זאת, לא כעונש המוטל על הניזוק בשל אי דיווח לרשויות המס, אלא כשיקלול של הסיכון, או שמא הסיכון, כי היה נתפס בסופו של יום ברשתם של רשויות המס. שאז היה התובע-הנפגע, לוקה ביעשר מיתות בית דין, החל מפסילת ספרים ושומה לפי מיטב השפיטה, דרך קנסות למיניהם וכלה בהליכים פליליים".
(ת.א. (חי) 514/00 אורפאלי עצמון נ' ג'ובראן גבי, תק מח' 2005 (2) 357 וההפניות שם).

35. התובע הסתמך על פסק דינו של כב' השופט ד' לוי בע"א 5149/94 הסנה תברה ישראלית לביטוח בע"מ נ' אלברט לוי, פדאור (לא פורסם) 95 (2) 735, שם נערך החישוב לגבי נהג מונית שנהנה מתכנסות לא מדווחות לפי השכר הממוצע במשק. עוד הפנה התובע לפסק דנו של כב' השופט אור בע"א 6740/96 אבנר איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ ואח' נ' חביבאללה, פדאור (לא פורסם) 98 (3) 649, בו נפסק לעובד שהכנסותיו לא דווחו פיצוי המבוסס על שכר של 4,000 ₪ בתקופה שבה היה השכר הממוצע 4,700 ₪ (85% מהשכר הממוצע במשק).

36. מטעם התובע לא הובאו ראיות היכולות לבסס את היקף הסכומים שקיבל, אם בכלל, מעבר לשכר ששולם לו על ידי התחנה: עדות לקוחות, תיאור הסכומים אותם הוציא ורמת החיים שבה חי או כל נתון אחר היכול לבסס את הטענה. יתירה מכך, התובע הקדיש את מרבית זמנו לעבודתו כסדרן והנהיגה הייתה רק מרכיב קטן מעבודתו ואת ההכנסות ממנה, קיבל לכאורה אחיו. לכן הטענה לקיומן של הכנסות נוספות, טיפיים וכד' אינה עולה בקנה אחד עם טיב העבודה.

37. כפועל יוצא מכך, אין לקבל את טענתו לקיומה של הכנסה נוספת ובוודאי שלא ניתן להניח על קיומה של הכנסה משמעותית נוספת.

38. יחד עם זאת, אין להוציא מכלל אפשרות גידול אפשרי בשכרו של התובע במהלך הזמן שחלף מאז התאונה השניה. לפיכך, יערך חישוב הפסדיו של התובע בעבר על בסיס השכר, אותו השתכר בפועל לפני כל אחת מהתאונות. הפסדי העתיד יחושבו לפי שכר של 6,160 ₪ נטו המשקף גידול אפשרי בשכרו בשיעור של כ- 10% מאז התאונה השניה. גידול זה מבטא גם במידה מועטה את האפשרות שכושר השתכרותו גדול יותר מהשכר ששולם בפועל.

הפסד השתכרות בעבר

39. כאמור, לתובע נקבעה תקופת אי כושר של כחודשיים לאחר התאונה הראשונה ושבעה חודשים לאחר התאונה השניה. לטענתו הוא לא קיבל עבור תקופות אלה שכר (ר' עדותו בישיבת קדם המשפט מיום 29.6.05).

40. באשר להפסדיו בחודשיים שלאחר התאונה הראשונה, אני פוסק לתובע פיצוי בסכום של 7,360 ₪. סכום זה ישא הפרשי הצמדה וריבית מיום 14.10.02.
41. באשר להפסדי השכר בעבר לאחר התאונה השניה, התובע סיפר בעדותו כי ניסה לשוב לעבודה וחזר לעבוד במשך מספר שעות ביום למשך שבועיים שלושה אך לא התמיד בכך בשל הכאבים, מהם סבל.
42. הנתבעים הציגו אישור שניתן על ידי הרופא המטפל, ד"ר עדי פרידמן, לפיו החל מיום 1.12.03 ועד ליום 31.1.05 יכול היה התובע לעבוד עבודה משרדית בישיבה (נ/1). הנתבעים טוענים, בהסתמך על האישור, כי אין לפסוק לתובע פיצוי עבור 7 חודשים לאחר התאונה השניה אלא פיצוי עבור ארבעה חודשים בלבד. המומחה אישר בחקירתו כי אם כך נכתב על ידי הרופא המטפל, הנכות הזמנית לתקופה שלאחר יום 1.12.03 אינה מלאה (עמ' 8, ש' 31-30).
43. התובע טען כי כאשר שב לעבוד, 10 חודשים לאחר התאונה, התקשה לתפקד בשל הכאבים החזקים ברגל שמאל וביד שמאל. עוד הוא טען כי כתוצאה מתקופת ההעדרות, נגרם סיכסוך בינו לבין שותפיו לניהול החברה והוא פרש מניהול התחנה ואינו מקבל עוד שכר.
44. התובע מבקש כי יפסק לו פיצוי עבור התקופה שמאז חודש מרץ 2004 ועד עתה (24 חודשים) בהיקף של 50% מהשכר.
45. באשר לתקופה שלאחר התאונה השניה, יש לפסוק לתובע הפסד מלא של שכרו לתקופה של 4 חודשים ושבוע. הסכום בו מדובר (על בסיס שכרו עובר לתאונה – 5,604 ₪) הוא 23,817 ₪. לסכום זה יש לחוסיף הפרשי הצמדה וריבית מאמצע התקופה 26.9.03.
46. ביחס לתקופה נוספת שבה היה התובע מוגבל באופן חלקי לביצוע עבודה משרדית (3 חודשים) יש לפצות את התובע לפי הפסד המבוסס על 50% מהכנסתו עובר לתאונה והסכום המתקבל הוא 8,406 ₪. לסכום זה יש לחוסיף הפרשי הצמדה וריבית מיום 15.1.04.
47. ביחס ליתרת התקופה, לא מצאתי כי התובע לא יכול היה לעבוד בתקופה זו ובחלקה הגדול הוא גם עבד, אם כי באופן חלקי. מהמסמכים שהגיש לא ניתן ללמוד על ההפסדים שנגרמו לו בפועל. לפיכך איני סבור כי יש לפסוק הפסד בגין יתרת התקופה.

48. לפיכך, אני פוסק לתובע פיצוי עבור הפסד ההשתכרות בעבר בסכום של 39,583 ₪. לסכום זה יש להוסיף הפרשי הצמדה וריבית בהתאם למפורט ביחס לכל אחד ממרכיביו.

הגריעה ממושג ההשתכרות בעתיד

49. התובע מעריך כי כושר ההשתכרות שלו נגרע בשיעור של 30%. הנתבעים סבורים שכושר השתכרותו של התובע לא נגרע כלל ולכל היותר שיעור הגריעה עומד על 10%.

50. מעדות התובע, שנתמכה גם בדבריו של המומחה עולה כי קיימת השפעה לנכות שנקבעה לתובע, כמי שעיסוקו בנהיגת מונית. כאמור המומחה תיאר בעדותו כי התובע מוגבל בהליכה ובנשיאת משאות ולמעשה כל פעולה המטילה עומס על הברך גורמת לו לכאב. לדבריו, בעיותיו של התובע 'מתחילות כשהוא מפעיל או עומד על הברך ובעיקר כשהברך נאלצת לשאת במשקל הגוף' (עמ' 8, ש' 13).

51. הנתבעים טענו כי עיסוקו המרכזי של התובע הוא משרדי ומינהלי ולכן סברו כי אין כל השפעה לנכות התפקודית שנקבעה לו על כושר השתכרותו. בפועל, התובע אינו עובד עוד כסדרן אלא נוהג במונית ולכן יש לבחון את הגריעה מכושרו ביחס לעיסוק זה. לטענת הנתבעים, מאחר והפגיעה היא ברגל שמאל והתובע נוהג ברכב אוטומטי, אין השלכה תפקודית לנכות על עבודתו כנהג מונית ולכן, גם בהנחה שעובד כנהג, לא נגרמה לו גריעה מכושר ההשתכרות.

52. לטענת הנתבעים באשר למידת ההשפעה של הנכות על הנהיגה ברכב אוטומטית יש תימוכין גם בדברי המומחה:

"ש. האם אתה מוכן להסכים שכלל שהוא נוהג ברכב אוטומטי המגבלה שציינת ביחס לפגיעה בברך לא באה לידי ביטוי תפקודי.
 ת. בנהיגה עצמה יכול לנהוג ברכב אוטומטי ללא הפרעה מצד הברך למעט איזה שהם כאבים שיכולים לנבוע מהכיפוף אבל פונקציונלית זה לא יפריע לו לנהיגה, לנהוג תוך שימוש ברגל ימין.
 ש. תסכים איתי שאם הוא סובל מכאבים בלי קשר לנהיגה, הנהיגה לא מוסיפה את כאבה, אם הוא לוקח משכתי כאבים, הוא יכול להמשיך לנהוג?
 ת. מבחינת הנהיגה עצמה אין לו הפרעות תפקודיות. צריך להקשיב לתלונות שלו בנהיגה. רגל שמאל לא תפריע לו מבחינה טכנית והוא יוכל לנהוג. אנשים עם נזק כמו שיש לו בברך יכולים להתלונן בצדק על כאבים

כאשר הם יושבים הרבה זמן אבל פעולת הנהיגה כשלעצמה לא מופרעת
 בגלל ברוך שמאל".
 (עמ' 6, ש' 12-21, ההדגשה שלי – א.ד.).

53. מכאן, שלדברי המומחה מידת ההשפעה שיש לנכות בגין ברוך שמאל על יכולתו של התובע לנהוג על מוניית אינה כה רבה והתובע יוכל לנהוג ללא הפרעה תוך שימוש ברגל ימין.
54. למרות זאת, לנכות שנקבעה יש משמעות גם אם אינה מפריעה לתובע לנהוג. התובע יזדקק במהלך עבודתו להפסקות ממושכות יותר מנהוג ללא מגבלה ויתכן ולא יוכל לקבל על עצמו ביצוע נסיעות ארוכות. בכל עבודות הנהיגה המצריכות גם הליכה לליווי הלקוחות למחוז הפצם או בעת יציאה מהרכב לצורך פתיחת דלת או תא מטען, עלול להיגרם לתובע כאב והתובע יהיה מוגבל ביכולתו להוציא או להכניס מזוודות (עמ' 4, ש' 16-19), עיסוק שמעת לעת, נהג מוניית צריך לעסוק בו. אין להוציא מכלל אפשרות החמרה עתידית במצבו בהתחשב בעיסוקו.
55. בהתחשב בשיקולים המתוארים לעיל, הגעתי למסקנה כי שיעור הגריעה הכולל מכוסר השתכרותו של התובע הוא כ- 17% (לאחר עיגול כלפי מעלה). בקביעה זו הנחתי שכוסר השתכרותו של התובע נגרע בשל הפגיעה בברוך ב- 15% (75% מהנכות שנקבעה עבור הברוך (20%)) ובשל הפגיעה ביד ב- 2% (40% משיעור הנכות עבור הפגיעה ביד (5%)).
56. הישוב הפיצוי הוא $6,160 \times 17\% = 1,047.20$ ₪ (הפסד חודשי – 1047.20 ₪) עד הגיע התובע לגיל 67 (מקדם חיוון – 194) – 203,157 ₪.

עזרה וסיעוד בעבר

57. התובע היה בעקבות התאונות ב- 6 חודשי אי כושר מלאים ובתקופה נוספת שבה היה זקוק לעזרה חלקית. בהתחשב בכך שלא שילם עבור העזרה ונעזר על ידי קרובי משפחתו אני פוסק לו בגין העבר פיצוי בסכום של 6,000 ₪. (ר' ע"א 810/81 לוי נ' מזרחי, פ"ד לט (1) 477, 493; ע"א 327/81 ברמלי נ' חפוז, פ"ד לח (3) 580, 588). הפיצוי נפסק לנפגע כמי שזכותם של קרובי המשפחה, המיטיבים, הומחנתה אליו.

עזרה וסיעוד בעתיד

58. התובע טען כי יש לו מגבלה בתנועות המוטוריקה העדינה ולכן הוא מתקשה בביצוע עבודות בית, אותן ביצע לפני התאונה. לפי האמור בתצהירו הוא מתקשה בנשיאת משאות, חדל לסייע לאשתו בביצוע קניות בשוק ואינו עוזר בנקיון.
59. הימנעותו של התובע מלסייע בעבודות משק הבית הביאה, לפי האמור בתצהירו, לכך שיחסיו עם אשתו הדרדרו והגיעו לסף גירושין. בעדותו התברר כי התובע התגרש.
60. אין להוציא מכלל אפשרות כי התובע יתקשה במידה מועטה בביצוע עבודות שונות בביתו המצריכות מאמץ פיזי ושימוש ברגליו וכן יתקשה בתנועות מוטוריקה עדינה ובסחיבת סלים או מצרכים שרכש.
61. על דרך של אומדן אני פוסק לתובע ברכיב זה פיצוי בסכום של **15,000 ₪**.

ניידות

62. התובע טוען כי בשל המגבלה שיש לו בהליכה, אליה התייחס המומחה בהרחבה הוא יאלץ מעת לעת לנסוע במוניות ולהעזר בתחבורה הלופית.
63. בהקשר זה יש להעיר כי התובע עצמו נהג מונית ולכן בכל מקרה העלות בה מדובר אינה עלות הנסיעה במונית אלא ההוצאות הנגרמות לו בשל נסיעות מוגברות, בכל אותו זמן שבו יחזיק במונית.
64. על דרך של אומדן המבטא את ההוצאה העודפת לדלק ובלאי של הרכב אני פוסק לתובע פיצוי בשיעור של **25,000 ₪**. בקביעת הסכום הנחתי כי חישוב המבוסס על הוצאה חודשית עודפת של 100 ₪ עד הגיע התובע לגיל 80 (מקדם היוון –260) מגיע לסכום קרוב לסכום זה.

הוצאות

65. התובע לא צירף לתצהירו קבלות על הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה אותן הוציא אך העיד על כך בתצהירו (סעיף 17). גם בהיעדר קבלות, ניתן להניח שהוצאו הוצאות לטיפולים, משכחי כאבים ונסיעות, אותן אני מעריך על דרך של אומדן בסכום של **2,000 ₪**.

ניכויים

66. מסכום הפיצוי יש לנכות את דמי הפגיעה ששולמו עבור התאונה הראשונה בסכום של 5,285 ₪. לסכום זה יש לצרף הפרשי הצמדה וריבית מיום 12.6.03 (נ/3).
67. עוד יש לנכות את התשלומים התכופים ששולמו: 6,600 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 15.11.03 ו- 8,800 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 15.3.04 (עמ' 20, שי 3-4).

סיכום

68. לאור האמור לעיל אני פוסק לתובע את הסכומים הבאים:

41,620	₪	כאב וסבל -
39,583	₪	הפסד השתכרות בעבר -
203,157	₪	אבדן כושר השתכרות בעתיד -
6,000	₪	עזרה וסיעוד בעבר -
15,000	₪	עזרה וסיעוד בעתיד -
25,000	₪	ניידות -
2,000	₪	הוצאות
332,360	₪	סה"כ -
5,285	₪	ניכוי הסכומים ששולמו על ידי המוסד לביטוח לאומי -
327,075	₪	סה"כ

69. לסכום שנפסק ברכיב הפסד ההשתכרות בעבר וברכיב ניכויי המל"ל יש להוסיף הפרשי הצמדה וריבית בהתאם למרכיביו השונים כמפורט לעיל.
70. לסכומים האמורים, לאחר הוספת ההצמדה והריבית יצורף שכר טרחת עורך דין בשיעור של 13% מהסכום המתקבל בתוספת מס ערך מוסף. כן ישאו הנתבעים בהוצאות המשפט של התובע וישיבו לו את האגרה.
71. מתוך הסכומים שיתקבלו יש לנכות את התשלומים התכופים ששולמו, כשהם נושאי הפרשי הצמדה וריבית כמפורט לעיל.

ניתן היום י"ב באדר, תשס"ו (12 במרץ 2006) בהיעדר הצדדים.
המוזכרות תעביר את פסק הדין לבאי כח הצדדים.

א' דראל 9714/03-54678313

א' דראל, שופט

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה